Hukuk Bölümü Hüküm Uyuşmazlığı Olmadığına Dair 2011/66 E. , 2012/61 K.

- **2247 SAYILI YASANIN 24. MADDESINDE ÖNGÖRÜLEN KOŞULLARI TAŞIMAYAN BAŞVURUNUN REDDİ GEREKTIĞI HK.2247**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 24

"İçtihat Metni"

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesi

İsteminde Bulunan : Aydın İl Özel İdaresi

Vekili : Av. A.Ş. L.

Karşı Taraf : 1- İdari Yargıda

A.A.

Vekili : Av. S.S.

2- Adli Yargıda

K. Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına Hakkı K.

Vekilleri : Av. E.Y. – Av. A.Ç.Y.

O L A Y : Aydın İli, Didim İlçesi, A. Plaj Sitesinde mülkiyeti Aydın İl Özel İdaresine ait olan, A.A.'ya kiralanan, A Blok 9 numaralı dükkan ile, aynı yerde bulunan 11265 parsel üzerinde yine mülkiyeti Aydın İl Özel İdaresine ait olan, K. Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına Hakkı K.'na kiralanan dükkanların, kira sözleşmeleri ve şartnamelerinin yenilenmemesine, yeniden ihale ile kiraya verilmesine ilişkin Aydın İl Encümenince 5.3.2008 gün ve 104 sayılı karar alınmştır.

I- A.A. vekili tarafından, Aydın İli, Didim İlçesi, A. Plaj Sitesi, Yalı Caddesi üzerinde, mülkiyeti Aydın İl Özel İdaresine ait ve davacıya kiralanmış olan A Blok, 9 Numaralı dükkanın 12.4.2008 tarihi itibariyle boşaltılması, aksi takdirde Devlet İhale Kanununun 75. Maddesi gereğince işlem yapılacağına ilişkin 5.3.2008 gün ve 104 sayılı Aydın İl Encümeni kararının iptali istemiyle Aydın İl Özel İdaresine karşı 21.4.2008 günü idari yargı yerinde dava açılmıştır.

AYDIN 1. İDARE MAHKEMESİ: 6.3.2009 gün ve E:2008/531, K:2009/554 sayı ile, "…Olayda, Aydın İli İl Encümeni kararının, davacının İl Özel İdare Müdürlüğünden kira sözleşmesiyle 1 (bir) yıl süre ile kiraladığı ve kira süresi 1 (bir) yıl süre ile uzatılarak faaliyette bulunduğu dükkanın kira süresinin uzatılmamasına, sözleşmenin yenilenmemesine, İl Özel İdaresi tarafından tahliye işlemlerinin başlatılmasına ve yeniden 2886 sayılı Yasa hükümleri uyarınca ihale edilerek kiraya verilmesine yönelik işlemin davanın konusunu oluşturduğu, uyuşmazlığın 6570 sayılı Kanun uyarınca mı yoksa 2886 sayılı Kanun uyarınca mı çözüleceği noktasından kaynaklandığı görülmüştür.

6570 sayılı Kanunun özel şahıslara ait taşınmaz malların kiralanmasında uygulanacak kanun olduğu, anılan Kanun'un 14. maddesi ile de devlete ait taşınmaz malların 2490 sayılı Kanuna göre kiraya verilmesi halinde de bu Kanun'un uygulanacağının belirtildiği, ancak 2490 sayılı Kanun'un 1.1.1984 tarihinden itibaren 2886 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırılmış olması nedeniyle 2886 sayılı Yasa 6570 sayılı Kanun'un 11. maddesi 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamına giren yerler hakkında uygulanmayacaktır.

2886 sayılı Yasa'nın ise, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin özel mülkiyetine tabi olan taşınmazların kiralanmasında uygulanacak kanun olup, anılan idarelerin özel mülkiyetine tabi taşınmazların kiralanması 2886 sayılı kanun kapsamına sokularak 6570 sayılı Kanun kapsamından çıkarılmıştır.

Uyuşmazlıkların hallinde önceliğin özel kanun niteliğinde olan 2886 sayılı Kanun'un olması gerektiği, anılan Kanun'da da taşınmazların kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin sona ermesi konusunda özel bir düzenleme getirildiği, bu özel düzenleme nedeniyledir ki, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların kira sözleşmelerinin süre bitiminde aynı koşullarla bir yıl daha uzatılmış sayılacağına ilişkin 6570 sayılı Kanunun 11. maddesinin uygulanabilirliği ortadan kaldırılmıştır. Çünkü 2886 sayılı Yasada kiralamaya genel olarak süre sınırı koyulmuş ve bu noktada idareleri yükümlülük altında bırakmıştır. İlk yapılan ihale sonrasında kira süresinin uzatılmış olması bu kira sözleşmesinin 6570 sayılı Yasa'nın uygulanmasını gerektirmeyeceği gibi ortada ihale ile kiracı durumunu ortaya koyan bir sözleşmede kalması da mümkün bulunmamaktadır.

Bu durumda, taraflar arasında ilk kira sözleşmesinde öngörülen kira süresinin sona ermesinden sonra 2886 sayılı Yasa'ya uygun olarak ve yeniden ihale yapılmak suretiyle yeni bir kira ilişkisi kurulmadığından ortada halihazırda ihale ile kiracı durumunda olduklarını gösteren bir sözleşme de bulunmadığından, davacının tahliyesinin 5302 sayılı Yasa'nın yaptığı atıf gereği 2886 sayılı yasa uyarınca gerçekleştirileceğinden, geçerliliğini yitirmiş fiili sözleşmenin sözde yenilenme süresi dolmadan artık kira süresinin uzatılmayacağının, sözleşmenin yenilenmeyeceğinin, tahliye işlemlerine başlanacağının ve taşınmazların 2886 sayılı Yasa hükümleri uyarınca ihale edilerek kiraya verileceğine ilişkin olarak alınan dava konusu Encümen kararında mevzuata aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine…" karar vermiş, bu karar Danıştay 8. Dairesinin 17.11.2009 gün ve E:2009/4991, K:2009/6790 sayılı kararı ile onanarak kesinleşmiştir.

II- K. Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına Hakkı K. vekili tarafından, Aydın İli, Didim İlçesi, A. Plaj Sitesi 11265 parsel üzerindeki mülkiyeti Aydın İl Özel İdaresine ait ve davacıya kiralanmış olan dükkanın kira süresinin 4.6.2008 tarihi itibariyle boşaltılması, aksi takdirde Devlet İhale Kanununun 75. maddesi gereğince işlem yapılacağına ilişkin 5.3.2008 gün ve 104 sayılı Aydın İl Encümeni kararının kendilerine tebliğ edilmesiyle birlikte, taraflar arasındaki kira ilişkisinin 4.6.2008 tarihinde sona ermediği, kiracılık durumunun devam ettiği, davacı şirketin kiralanandan 2886 sayılı Yasa uyarınca tahliye edilmesinin mümkün olmadığı, kira sözleşmesinin bir yıl daha uzamış olduğunun tespiti ile taraflar arasında bu konuda oluşan muarazanın giderilmesi, dava sonuna kadar tahliyenin durdurulması konusunda ihtiyati tedbir kararı verilmesi istemiyle 13.5.2008 günü Aydın İl Özel İdaresine karşı adli yargı yerinde dava açılmıştır.

AYDIN 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 27.3.2009 gün ve E:2008/273, K:2009/227 sayı ile, "…Taraf dilekçeleri, delil listeleri, çekişme konusu kira sözleşmesi ve ekleri, İl Daimi Encümen kararı, Noterlik onaylı kira kontratı ve ekleri, İl Özel İdare yazısı, emsal kararlar, Mahkememizin 2008/221 Esas sayılı dava dosyası incelenip değerlendirilmiş, Mevzuat ve tarafların ilişkileri ile ilgili sözleşme, kayıt ve belgelerin niteliği ve geçerliliği hususunda bilirkişi incelemesi yapılıp 15.12.2008 günlü bilirkişi raporu alınmış, taraf iddia ve savunmaları kapsamında yanlar arasındaki ilişki ve çekişmenin hukuksal niteliği ve değerlendirilmesi ile yorumu hakimliğimizce yapılmıştır. Buna göre; mülkiyeti davalıya ait taşınmazın 29.6.1994 başlangıç tarihli ve aynı gün İl Daimi Encümen 443 sayılı kararına dayalı kira sözleşmesinin kapsamında Noterlik onayı ile yanlar arasında kira sözleşmesi düzenlendiği ve uygulana geldiği görülmektedir. Kira sözleşmesinin uzatılmasına rağmen, 2008 yılı içindeki İl Encümen kararı ile sürenin uzatılmayacağının bildirilmesi üzerine davacı tarafça sözleşmenin 6570 sayılı kanun hükümlerine göre son bulması gerektiğinden tek taraflı kararla son bulmanın mümkün olmadığı öne sürülmüş, davalı idare ise 2886 sayılı kanuna göre kiraya verildiğinden yeniden ihaleye çıkarılarak kiralanabileceğinden kira süresinin sona erdiği savunulmuş taraflar arasındaki çekişmenin giderilmesi istenmiştir. Yanlar arasındaki kiralama işlemi, başlangıçta 2886 sayılı kanun hükümlerine göre ihale sonucu yapılmış ise de sözleşme hükümlerinde olsun, İl Özel Kanunu'nda olsun kira süresinin bitiminde yeniden bir ihale sureti ile kiralamanın kararlaştırılmadığı, özel şartlar ve hükümler gereğince taşınmazın tahliyesi unsurlarının 6570 sayılı kanun hükümlerine dayanması gerektiği, davalı tarafın savunmasına konu tahliye nedenlerinin oluşmaması sonucu tahliye isteminin yerinde bulunmadığı, davacının kiracılığının sürmekte olduğu görüş ve sonucuna varılmakla davalı itiraz ve savunmaları somut olaya uygun görülmemiş, davacı iddiaları yerinde bulunmakla davanın kabulüne karar vermek gerekmiştir. Davalı tarafça Aydın İdare Mahkemesi karar sureti ibraz edilip sonucu itibarıyla savunmalarına dayanak olarak uygulanması istenmiş ise de, yargılama aşamasında görev ve derdestlik itirazlarının reddedildiği de gözetildiğinde her iki davanın taraf ve aralarındaki ilişki aynı olsa bile iddia ve talep sonuçları birbirinden farklı bulunduğundan değerlendirmeler buna göre yapılmış, gerekçe oluşumunda göz önüne alınmıştır. Davanın kabulüne, taraflar arasındaki kira ilişkisinin 4.6.2008 tarihinde sona ermediğinin, davacının kiracılık sıfatının devam ettiğinin, davacının kiralanandan 2886 sayılı yasa hükümlerine göre tahliye edilmesinin mümkün olmadığının 6570 sayılı yasanın 11. maddesine göre 4.6.2008 tarihinde sona eren kira yılının sözleşmesinin bir yıl daha uzamış olduğunun tespiti ile taraflar arasındaki bu konuda oluşan muarazanın bu şekilde giderilmesine, ihtiyati tedbir kararının karar kesinleşinceye kadar devamına (14.5.2008 günlü ek karardaki)…" karar vermiş, bu karar Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 28.6.2010 gün ve E:2010/2636, K:2010/9564 sayılı kararı ile onanmış, aynı Dairenin 7.12.2010 gün ve E:2010/12896, K:2010/16407 sayılı kararın düzeltilmesi isteğinin reddine ilişkin kararı ile kesinleşmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: Aydın İl Özel İdaresi vekili, Aydın İli, Didim İlçesi, A. Plaj Sitesi Yol caddesi üzerinde, mülkiyeti kendilerine ait ve A.A.'ya kiralanmış olan A Blok 9 numaralı dükkanın, 12.4.2008 tarihi itibariyle boşaltılması, aksi taktirde Devlet İhale Kanununun 75.maddesi gereğince işlem yapılacağına ilişkin 5.3.2008 gün ve 104 sayılı İl Encümen kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde açılan davada, Aydın 1. İdare Mahkemesi'nin 6.3.2009 gün ve E:2008/531, K:2009/554 sayılı kararı ile davanın reddine karar verildiğini; yine aynı yerde kendi mülkiyetlerindeki 11265 parsel üzerinde bulunan ve K. Turizm İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. adına Hakkı K.'na kiralanmış olan dükkanın, 4.6.2008 tarihi itibariyle boşaltılması aksi takdirde Devlet İhale Kanununun 75.maddesi gereğince işlem yapılacağına ilişkin 5.3.2008 gün ve 104 sayılı kararından dolayı adli yargı yerinde açılan muarazanın giderilmesine ilişkin davada Aydın 2. Asliye Hukuk Mahkemesince 27.3.2009 gün ve E:2008/273, K:2009/227 sayı ile, davanın kabulüne karar verildiği nedeniyle, anılan taşınmazlara uygulanacak Yasa hükümlerinde çelişki doğduğu önesürülerek, hüküm uyuşmazlığının 2247 sayılı Yasanın 24.maddesi uyarınca çözümlenmesi istemiyle Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; "…1- Aydın İli, Didim İlçesi A., Plaj Sitesi Yalı Caddesi üzerinde bulunan ve mülkiyeti Aydın İl Özel İdaresine ait olan dükkanların kiracılarının durumlarının ayrı ayrı belirtilmesi ve kira sözleşmelerinin sürelerinin sona ereceği tarihlerin de belirtilmesi suretiyle, bu kişilerin kira sürelerinin uzatılmamasına, sözleşmelerinin yenilenmemesine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uyarınca ihale yapılarak, bu yerlerin yeniden kiraya verilmelerine ilişkin 5.3.2008 gün ve 104 sayılı Aydın İl Encümeni kararı tesis edilmiştir. Bu yerdeki 11265 parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan dükkan ve pansiyonun kiracısı olan K. Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şirketine 5.3.2008 gün ve 104 sayılı Aydın İl Encümeni kararı eklenerek, taşınmazın boşaltılması, İl Özel İdaresine teslim edilmesi yolunda tebligatta bulunulması üzerine, Şirket, 'kira sözleşmesinden kaynaklanan muarazanın giderilmesi ve tahliyenin önlenmesi için ihtiyati tedbir kararı verilmesi' istemiyle Aydın İkinci Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açmış ve mahkemenin 27.3.2009 gün ve E:2008/273, K:2009/237 sayılı kararı ile olayda 2886 sayılı Yasanın uygulanamayacağı, 6570 sayılı Yasanın 11'inci maddesine göre kira süresinin bir yıl daha uzamış olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş; bu karar Yargıtay 13'üncü Hukuk Dairesinin 28.6.2010 gün ve E:2010/2636 K:2010/9564 sayılı kararı ile onanmış ve kararın düzeltilmesi istemi de reddedilerek kesinleşmiştir.

2- Öte yandan, Aydın İli, Didim İlçesi A., Plaj Sitesi Yalı Caddesi üzerinde bulunan ve mülkiyeti Aydın İl Özel İdaresine ait olan A Blok 9 numaralı dükkanın kiracısı olan A.A. tarafından 5.3.2008 gün ve 104 sayılı Aydın İl Encümeni kararının iptali istemiyle İdare Mahkemesinde açılan dava, 2886 sayılı Yasanın uygulanması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığından bahisle Aydın Birinci İdare Mahkemesinin 6.3.2009 gün ve E:2008/531 K:2009/554 sayılı kararı ile reddedilmiş, bu karar Danıştay Sekizinci Dairesinin 17.11.2009 gün ve E:2009/4991 K:2009/6790 sayılı kararı ile onanarak kesinleşmiştir.

3- Yukarıda anılan ve iki farklı kişi tarafından, farklı yargı yerlerinde açılan davaların tarafı olan Aydın İl Özel İdaresi kararlar arasında çelişki bulunduğunu ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğini belirterek hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talebinde bulunmuştur. İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir. 2247 sayılı Yasanın 24'üncü maddesine göre; hüküm uyuşmazlığının varlığı için, idari, adli veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan iki ayrı kararın bulunması ve bu kararlar arasında çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşulları aranmaktadır. Aydın İli, Didim İlçesi A., Plaj Sitesi Yalı Caddesi üzerinde bulunan ve mülkiyeti Aydın İl Özel İdaresine ait olan dükkanların kiracılarının durumlarının ayrı ayrı belirtilmesi suretiyle kira sürelerinin uzatılmamasına, sözleşmelerinin yenilenmemesine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uyarınca ihale yapılarak, bu yerlerin yeniden kiraya verilmelerine ilişkin 5.3.2008 gün ve 104 sayılı Aydın İI Encümeni kararı, kararda adı geçen her bir kişi adına ayrı ayrı hukuki sonuçlar doğuran ayrı bir idari işlem niteliğindedir. Adına işlem tesis edilen kişiler ile işlemi tesis eden Aydın İl Özel İdaresi ayrı bir hukuki uyuşmazlığın tarafı durumundadır. 2247 sayılı Yasanın 24'üncü maddesinde öngörülen taraflardan en az birinin aynı olması koşulunun da bu çerçevede değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, bölgedeki farklı işyerlerinin kiracısı olan K. Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şirketi tarafından Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan davada verilen kesinleşmiş karar ile A.A. tarafından İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davada verilen kesinleşmiş karar arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan ve bu çerçevede hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olduğundan söz edilemez. Öte yandan, K. Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. de 5.3.2008 gün ve 104 sayılı Aydın İI Encümeni kararının iptali istemiyle İdare Mahkemesinde dava açmış, Aydın Birinci İdare Mahkemesinin 22.1.2010 gün ve E:2008/659 K:2010/101 sayılı kararı ile davanın reddine karar verilmiş, bu karar Danıştay'da temyiz edilmiş ve hüküm henüz kesinleşmemiştir. Bu davada İdare Mahkemesince verilen kararın kesinleşmesinden sonra, aynı şirket hakkında Asliye Hukuk Mahkemesince verilmiş ve kesinleşmiş karar bulunması koşuluyla, bu iki karar arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu iddiasıyla yeniden istemde bulunulabileceği tabiidir.

Açıklanan nedenlerle, hüküm uyuşmazlığının varlığı için 2247 sayılı Yasanın 24'üncü maddesinde öngörülen koşullar birlikte gerçekleşmediğinden başvurunun reddi gerektiği…" yolunda düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; "…Aydın 1. İdare Mahkemesinin 6.3.2009 gün ve 2008/531 E., 2009/554 K. sayılı dava dosyasının incelenmesinde; Davacı A.A.'nun Aydın İli İl Encümeninin 22.1.2004 gün ve 606 sayılı kararı mülkiyeti İl Özel İdaresine ait olan Didim A Blok 9 nolu dükkanı 2286 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında kiralamış, kira süresinin sonunda sözleşmeyi yenilemek istemeyen Aydın İli İl Encümeninin, 5.3.2008 gün ve 104 sayılı kararı ile kira süresinin yeniden uzatılmamasına ve işyerinin 2886 sayılı yasa uyarınca yeniden ihaleye çıkarılarak kiraya verilmesine karar verilmiştir. Davacı A.A. Aydın İli İl Encümeninin kira sözleşmesinin yenilenmemesine ilişkin bu işleminin iptali amacıyla Aydın 1. İdare Mahkemesinde dava açmış, açılan davanın sonucunda, Aydın 1. İdare Mahkemesi tarafından, 6.3.2009 tarihli 2008/531 E., 2009/554 K. sayılı kararı ile, taraflar arasında kira sözleşmesinin sona ermesi üzerine, idare tarafından sözleşmenin yenilenmemesini ve kira konusu dükkanın 2886 sayılı yasa hükümleri uyarınca yeniden ihale yoluyla kiralanmasına ilişkin işlemin hukuka uygun bulunması nedeniyle davanın reddine karar vermiş, bu karar Danıştay 8. Dairesinin 17.11.2009 gün ve 2009/4991 E., 2009/6790 K. sayılı ilamı ile onanarak kesinleşmiştir. Aydın 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.3.2009 gün ve 2008/273 E., 2009/227 K. sayılı dosyasının incelenmesinde; Davacı K. Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. Aydın İli İl Encümeninin 22.1.2004 gün ve 606 sayılı kararı mülkiyeti İl Özel İdaresine ait olan Didim İlçesi A. Plaj sitesi Yalı caddesinde tapunun 11265 parseli üzerinde bulunan dükkan ve pansiyonu Devlet İhale Kanunu kapsamında kiralamış, kira süresinin sonunda sözleşmeyi yenilemek istemeyen Aydın İli İl Encümeninin, 5.3.2008 gün ve 104 sayılı kararı ile kira süresinin yeniden uzatılmamasına ve işyerinin 2886 sayılı yasa uyarınca yeniden ihaleye çıkarılarak kiraya verilmesine karar verilmiştir. Bu karar karşısında K. şirketi veli tarafından Aydın '. Asliye Hukuk Mahkemesinde davalı Aydın İl Özel İdaresi aleyhine, taraflar arasında akdedilen kira sözleşmesinden kaynaklanan muarazanın giderilmesi ve kiralananın tahliyesinin önlenmesi için ihtiyati tedbir kararı verilmesi talebi ile açılan davanın yargılaması sonucunda, mahkeme tarafından, kiralananın tahliyesi hakkında 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları hakkında kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği, bu yasa gereği idarenin tahliye isteminin yerinde bulunmadığı gerekçesi ile davanın kabulüne ve davacı şirketin kiracılık sıfatının devam ettiğine, davacının 2886 sayılı yasa hükümlerine göre tahliyesinin mümkün olmadığına, kira sözleşmesinin 6570 sayılı yasa gereği bir yıl daha uzamış olduğunun tespitine, ihtiyati tedbir kararının devamına karar vermiş, bu karar Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 28.6.2010 gün ve 2010/2636 E., 2010/9564 K. sayılı ilamı ile onanarak kesinleşmiştir. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve işleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinde(Değişik birinci fıkra: 21.1.1982-2592/7 md.), "1 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.

Buna göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e)Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden: ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; her iki kararda işin esasının hükme bağlandığı; taraflardan en az birinin (Aydın İl Özel idare Müdürlüğü yönünden) aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığına gelince:

İdare Mahkemesinde ve asliye Hukuk Mahkemesinde görülen davalar, Aydın İli İl Encümeninin önceki bir kararına dayanarak ve 2886 sayılı ihale yasası hükümlerini uygulayarak kiraya verdiği Didim ilçesinde bulunan taşınmazlar hakkında 2008 yılı için taşınmazları kiralayanlar bakımından kira sözleşmelerinin yenilenmeme ve 2886 sayılı yasa hükümleri uyarınca yeniden kiralama için ihale yapma iradesine yönelik 05/03/2008 gün ve 104 sayılı kararından kaynaklanmaktadır, davaların konu ve sebeplerinin de aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Olayda, davacıları farklı olan kimseler hakkında verilen kararlar arasındaki çelişki nedeniyle 'hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması' koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğine gelince: Uyuşmazlık Mahkemesinin 7.7.2008 günlü, 2007/62 E., 2009/179 K. sayılı kararında da vurguladığı gibi,

'2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesi ile, iki ayrı yargı merciinden verilen çelişik kararlar nedeniyle bir kimsenin hakkının yerine getirilmesinin olanaksız bulunması halinde Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bu çelişkinin giderilmesi yoluyla, o kimse hakkında bir çözüme ulaşılması amaçlanmakta olup, bu suretle verilecek kararın uyuşmazlıkla ilgisi bulunmayan özel ve tüzel kişileri etkilememesi gerekmektedir.

Diğer bir anlatımla "hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" durumu; davacı yönünden sübjektif bir nitelik taşımakta ve yargı kararı ile kendisine tanınmış bir hakkın yerine getirilmemesi söz konusu iken davalı idare yönünden, ilamı yerine getirmekle yükümlü olması bakımından objektif bir nitelik taşımakta ve davacıya yargı kararı ile tanınmış olan bir hakkın idarece yerine getirilmesinin olanaksızlığını ifade etmektedir.

Bilindiği üzere, mahkeme kararı, kural olarak, davanın taraflarını bağlar ve bunlar için kesin hüküm sonucunu doğurur. Ancak, verilen karar üçüncü kişileri bağlamaz.'

Hüküm uyuşmazlığına konu edilen davaların tarafları bakımından ilamların yerine getirilmesi bir hakkın uygulanmasının olanaksız hale getirmeyeceği açıktır.

Açıklanan nedenlerle olayda, konu ve dava sebeplerinin aynı olması ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının da gerçekleşmemesi karşısında, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesine uygun olmayan başvurunun reddi gerektiği…" yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Nurdane TOPUZ, Mehmet Ali DURAN, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 9.4.2012 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen

Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) ise, 1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden: ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; kararlarda da işin esasının hükme bağlandığı; davaların taraflarından birinin (Aydın İl Özel İdaresi) aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Olayda, Aydın İli, Didim İlçesi, A. Plaj Sitesi, Yol Caddesi üzerinde, mülkiyeti Aydın İl Özel İdaresine ait ve A.A.'ya kiralanmış olan, A Blok, 9 numaralı dükkanın, 12.4.2008 tarihi itibariyle boşaltılması aksi takdirde Devlet İhale Kanununun 75.maddesi gereğince işlem yapılacağına ilişkin 5.3.2008 gün ve 104 sayılı İl Encümen kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde açılan davada, Aydın 1. İdare Mahkemesi'nin 6.3.2009 gün ve E:2008/531, K:2009/554 sayılı kararı ile davanın reddine karar verildiği; yine aynı yerde, idarenin mülkiyetlerindeki 11265 parsel üzerinde bulunan ve K. Turizm İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. adına Hakkı K.'na kiralanmış olan dükkanın, 4.6.2008 tarihi itibariyle boşaltılması, aksi takdirde Devlet İhale Kanununun 75. maddesi gereğince işlem yapılacağına ilişkin 5.3.2008 gün ve 104 sayılı kararından dolayı adli yargı yerinde açılan muarazanın giderilmesine ilişkin davada, Aydın 2. Asliye Hukuk Mahkemesince 27.3.2009 gün ve E:2008/273, K:2009/227 sayı ile, davanın kabulüne karar verildiği anlaşılmıştır.

Buna göre, farklı dükkanların kiracıları olan A.A. ile K. Turizm'in dükkanları tahliye etmek istememelerinden dolayı, birbirlerinden bağımsız olarak ayrı iki yargı kolunda açtıkları davaların konularının aynı olmasından sözedilemeyeceği gibi, iki farklı davacı hakkında verilen iki farklı kararda çelişki bulunduğundan sözetmek de olanaksızdır.

Öte yandan idari yargı yerince davanın reddi yolunda verilen karar ile adli yargı yerince davanın kabulü yolunda verilen karar birbirlerinin uygulanmasına engel teşkil etmediğinden, olayda, başvuruda bulunan Aydın İl Özel İdaresi yönünden hakkın yerine getirilmesinin imkansızlığından da sözedilemez.

Açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Yasanın 24. maddesinde öngörülen "konu ve dava sebebinin aynı olması" ve "hakkın yerine getirilmesinin imkansız bulunması" koşullarını taşımayan başvurunun reddi gerekmektedir.

S O N U Ç : 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE, 9.4.2012 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.